

Historiallinen katsaus Siionin virsien uudistamiseen

Siionin virsien historia maassamme alkaa vuodesta 1790, jolloin Jalasjärven kappalainen Elias Lagus suomensi Tukholman herrnhutilaisten vuosina 1743–45 julkaiseman laulukirjan Sions Sångers. Suomenkieliset virret poikkesivat ruotsalaisista esikuvistaan vain vähän; muutamia säkeistöjä Lagus jakoi kahdeksi tai yhdisti yhdeksi, niin että virsiä oli lopulta 223. Sävelmiä ei omaksuttu Ruotsista, vaan Lagus valitsi kuhunkin virteen sopivan koraalin vuoden 1702 koraalikirjasta.

Samana vuonna 1790 ilmestyi Antti Achreniuksen ja Pentti Jaakko Ignatiuksen toimittamaksi otaksuttu kokoelma Halullisten Sieluin Hengelliset laulut. Siinä oli alun perin vain 26 laulua, mutta sitä laajennettiin pitkin 1800-lukua lähinnä arkkiveisuilla, joista monet olivat Abraham Achreniuksen käsialaa.

Näihin kokoelmiin pohjautuen Wilhelmi Malmivaara toimitti 1890-luvulla Siionin virret osana herännäisyyden raitistamiskampanjaansa. Ensimmäinen vihko, 44 virttä, ilmestyi 1891 ja valmis 158 virren kokoelma 1893. Malmivaara ei vain kielellisesti uudistanut, vaan voimakkaalla kädellä uudelleenrunoili monet virret herännäisyyden teologiaan sopiviksi. Myöhemmin Malmivaara laajensi kokoelmaansa (Lisävirsiä I) vuosina 1894 ja 1901 muutamalla virrellä ja liitti lopuksi vuonna 1910 kokoelmaan oman virtensä ”Oi Herra, jos mä matkamies maan”. Virsien määräksi tuli tällöin 167.

Seuraveisuun käytäntö johti pikkuhiljaa siihen, että pitkistä virsistä käytettiin vain niiden loppuosaa ja alkusäkeistöt jäivät lähes käyttämättömiksi. Sen vuoksi pisimmät virret jaettiin numerojärjestystä muuttamatta a-, b- ja c-osiin vuonna 1932. Vuonna 1938 kokoelman loppuun liitettiin Lisävirsiä II, joka sisälsi herännäispappien, varsinkin Wilhelmi ja Väinö Malmivaaran virsiä.

1960-luvun alussa päätoimikunta antoi jäsenelleen Eemil Ponsimaalle tehtäväksi uudistaa hyvin varoen tekstiä. Ponsimaan laatima ehdotus ei kuitenkaan miellyttänyt päätoimikuntaa, vaan se hylättiin. Tämän jälkeen uudistusta toteuttamaan perustettiin toimikunta, jonka puheenjohtaja Jaakko Haavio teki päätyön virsien uudistamisessa. Myös Herkko Kivekkään osuus oli merkittävä. Vähän käytettyjä virsiä poistettiin, kokoelmaa laajennettiin uusilla virsillä, tilapäisnumerointi a-, b- ja c-merkintöineen poistettiin ja monet pitkät virret jaettiin useaksi lyhyemmäksi virreksi. Työ valmistui 1971 ja Siionin virsien nykyinen laitos otettiin käyttöön kesällä 1972.

Päätoimikunta päätti vuonna 1994 lähteä hakemaan uusia ja käyttökelpoisia virsitekstejä. Ehdotuksia kertyi lähes 700, joista päätoimikunnan nimeämä tekstityöryhmä valitsi 102 virsirunoa. Uusien aiheiden rinnalla oli tavoitteena löytää myös uusia sävelmiä. Ehdotuksia tuli yhteensä lähes 500, joista päätoimikunnan nimeämä sävelmätyöryhmä valitsi yhteisveisuuseen sopivimmat. Veisuut -kokoelma ilmestyi sävelmistön osalta vajaana vuonna 2000 ja täydennettynä vuonna 2001. Musiikkitoimikunnan nimeämä Veisuut-työryhmä aloitti syksyllä 2003 työskentelynsä uusien virsien valitsemiseksi kokoelman ehdotusten joukosta. Samassa yhteydessä Siionin virsiin liitettiin myös muutamia virsiä vuosien 1701, 1938 ja 1986 virsikirjoista. Työn tuloksena otettiin kesällä 2005 käyttöön Siionin virsien lisävihko. Siionin virsien kokonaismäärä nousi 314:an.

Siionin virsien ensimmäinen neliääninen nuottipainos ilmestyi Wilhelmi Malmivaaran ja Mikael Nybergin toimittamana vuonna 1895. Sävelmät olivat lähinnä Malmivaaran Pohjois-Savosta muistiin merkitsemiä. Seuraava, J.H. Koiviston vuonna 1915 toimittama laitos sen sijaan sisälsi eteläpohjalaisia toisintoja. Sen toinen painos ilmestyi vuonna 1921 Kustaa Penttilän osittain

korjaamana ja uudelleen sovittamana. Penttilä toimitti myös Siionin virsien ensimmäisen yksiäänisen nuottipainoksen vuonna 1925. Vuonna 1949 ilmestyi Ilmari Krohnin ja 1958 Väinö Maunumaan sovittama neliääninen nuottipainos. Siionin virsien uudistamisen jälkeen neliäänisen nuottipainoksen toimitti Erkki Tuppurainen vuonna 1976. Herättäjä-Yhdistys on julkaissut 1960-luvulta lähtien Siionin virsien erilaisia kuorosovituksia Veisatkaa vuoroin -vihkoina, joita tähän mennessä on ilmestynyt 11 kappaletta.